

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: I.Barbacaru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A.Minciuna, I.Muruianu, E.Palanciuc)

Î N C H E I E R E

21 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componentă:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Balan împotriva Agenției Servicii Publice și Serviciului Cadastral Teritorial nr.1 cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii unui act administrativ favorabil,

împotriva deciziei din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Elena Balan împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a ț ă :

La data de 11 mai 2020, Elena Balan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Agenției Servicii Publice cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii unui act administrativ favorabil.

Prin încheierea din 13 mai 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, reclamantei Elena Balan i s-a acordat un termen de 10 zile, pentru înlăturarea neajunsurilor constatate la depunerea prezentei acțiuni.

Astfel, la data de 28 mai 2020, Elena Balan a depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva Agenției Servicii Publice și Serviciului Cadastral Teritorial nr.1 cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii unui act administrativ favorabil.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat, că la data de 04 martie 2020 s-a adresat către Serviciul Cadastral Teritorial nr.1 din mun.Chișinău cu cerere, prin care a solicitat înregistrarea dreptului asupra bunului imobil situat în xxxxx, însă prin Decizia din 04 martie 2020, cererea i-a fost respinsă.

Reclamanta a menționat, că ulterior, prin Decizia nr. 11/B/133/2020/13/2020 din 20 martie 2020, emisă de registratorul Agenției Servicii Publice, a fost menținută Decizia din 04 martie 2020 a Serviciului Cadastru Teritorial nr.1.

Reclamanta a relevat că deciziile menționate le consideră ilegale, deoarece în temeiul deciziei din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, i-a fost recunoscut dreptul de proprietate asupra ½ cotă-parte din bunurile imobile comune dobândite în timpul căsătoriei

cu defunctul Vasile Balan, inclusiv asupra casei de locuit cu construcții accesorii identificate la acel moment cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx și asupra terenului aferent cu numărul cadastral xxxxx, cu suprafața de 1806 ha din xxxxx.

Reclamanta a relevat, că dispune de dreptul să fie înregistrat cu drept de proprietate pe numele său a întregului bun imobil nominalizat, or, acest drept se confirmă prin decizia din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și acest bun imobil a fost dobândit în timpul căsătoriei și până în prezent îl administrează, se folosește de el, efectuează lucrări de reparație.

Reclamanta Elena Balan a solicitat anularea Deciziei din 04 martie 2020, emisă de registratorul Serviciului Cadastral Teritorial Chișinău nr. 1 Diana Talpă; anularea Deciziei nr. 11/B/133/2020/13/2020 din 20 martie 2020, emisă de registratorul Cristina Codreanu din cadrul Agenției Servicii Publice; obligarea Serviciului Cadastral Teritorial Chișinău nr. 1 și Agenției Servicii Publice de a emite actul administrativ individual, prin care să decidă înregistrarea dreptului de proprietate asupra ½ cotă-parte din bunul imobil cu numărul cadastral xxxxx a defunctului Vasile Balan pe numele Elenei Balan, conform solicitării acesteia din 03 aprilie 2020.

Prin hotărârea din 27 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, acțiunea de contencios administrativ înaintată de Elena Balan împotriva Agenției Servicii Publice și Serviciului Cadastral Teritorial nr.1 cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii unui act administrativ favorabil a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată (f.d.48, 57-59).

La data de 14 decembrie 2020, prin intermediul poștei electronice, Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu, a depus apel împotriva hotărârii din 27 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani (f.d.52-53).

Ulterior, la data de 11 ianuarie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu a depus motivarea apelului (f.d.65-69).

Hotărârea motivată din 27 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani a fost notificată avocatului Alexandr Russu, la data de 23 decembrie 2020, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d.61).

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat că apelul depus de Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu, este în termen.

Prin decizia din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu (f.d 90-96).

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a menționat că din materialele cauzei cu certitudine se atestă faptul, că prin Decizia Serviciului Cadastral Teritorial Chișinău nr. 1 din 04 martie 2020, conform art. 31 alin.(1) lit. b) a Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998, s-a respins înregistrarea dreptului de proprietate pe numele lui Vasile Balan asupra ½ cote-părți din bunul imobil cu numărul cadastral xxxxx din xxxxx, în temeiul deciziei din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău și anume, pe motiv că cererea a fost prezentată de o persoană neautorizată.

Instanța de apel a notat că în conformitate cu art. 26 alin. (1) al Legii cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998, înregistrarea drepturilor se efectuează la cererea titularilor de drepturi, cu excepția cazurilor prevăzute de prezenta lege.

De asemenea, instanța de apel a remarcat că în corespundere cu art. 30 alin. (2) și alin. (3) din Legea menționată, la primirea cererii și a documentelor pentru înregistrarea drepturilor, persoana respectivă a organului cadastral teritorial înregistrează cererea în condica de cereri de un model aprobat de Agenție. În cerere se indică numărul cadastral și adresa bunului imobil, datele de identitate ale solicitantului sau, după caz, ale

reprezentantului, actul în temeiul căruia acționează reprezentantul, serviciul solicitat, adresa pentru corespondență, de asemenea se enumeră actele anexate la cerere.

Instanța de apel a specificat că conform prevederilor art. 31 al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25 februarie 1998, cererea se respinge dacă lipsește actul de identitate al solicitantului sau dacă actul conține inexactități; a fost prezentată de o persoană neautorizată; lipsesc documentele pentru înregistrare; documentele prezentate nu corespund cerințelor stabilite de legislație; drepturile solicitate pentru înregistrare nu sînt susceptibile de înscriere în registrul bunurilor imobile; dreptul asupra bunului imobil solicitat pentru înregistrare este înregistrat pe numele unei alte persoane; datele din documentele prezentate nu corespund datelor din cadastru, cu excepția cazurilor în care necorespunderea este cauzată de o eroare tehnică a organului cadastral teritorial; înregistrarea dreptului trebuie să fie efectuată de un alt organ cadastral teritorial; este notată aplicarea sechestrului sau interdicția de înstrăinare sau grevare a bunului imobil dreptul asupra căruia este solicitat spre înregistrare; nu a fost achitată plata pentru înregistrare. În cazul cînd cererea este respinsă, ea nu se înregistrează, iar documentele se restituie solicitantului sau reprezentantului acestuia. Registratorul consemnează în scris temeiurile respingerii, care se aduc la cunoștință solicitantului. Respingerea cererii în temeiul invocat la alin.(1) lit. f) poate fi soluționată prin acțiunea în rectificare. Respingerea cererii pe celelalte temeiuri specificate la alin.(1) poate fi atacată în instanța de judecată sau la registratorul din cadrul Agenției Servicii Publice, iar decizia acestuia poate fi atacată în instanța de judecată.

Astfel, instanța de apel a remarcat că la caz, nu au fost reținute temeiuri pentru anularea refuzului autorității publice, or, cererea depusă de Elena Balan nu întrunea condițiile prevăzute de lege.

Instanța de apel a afirmat că conform extrasului din Registrul bunurilor imobile, terenul cu numărul cadastral xxxxx și construcțiile cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx din xxxxx sunt înregistrate cu cota-parte în mărime de 1/2 pe numele reclamantei Elenei Balan, în temeiul deciziei din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, încheierii din 22 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău și încheierii din 12 iulie 2018 a Curții de Apel Chișinău. Astfel, a fost recunoscut dreptul de proprietate al reclamantei Elenei Balan, asupra 1/2 cotă-parte din bunurile comune dobândite în timpul căsătoriei cu Vasile Balan.

Instanța de apel a concretizat că actul judecătoresc menționat și anume, decizia din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, nu stabilește cota-parte din bunul imobil menționat pe numele defunctului Vasile Balan, dar se referă doar la dreptul și cota-parte a reclamantei Elenei Balan.

Instanța de apel a subliniat că autoritatea publică, dar și instanța de fond întemeiat au conchis că, solicitarea reclamantei Elenei Balan nu are temei legal și nu sunt prezentate acte confirmative, pentru înscrierea în Registrul bunurilor imobile a cotei-părți în mărime de 1/2 pe numele defunctului Vasile Balan.

De asemenea, instanța de apel a invocat prevederile art. 40 alin. (2) Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998 conform căroră, înscrierea în Registrul bunurilor imobile privind mărimea cotei se efectuează în baza documentului ce confirmă cotele determinate în bunul imobil. În cazul în care cotele dintr-un teren, dintr-o construcție sau dintr-un alt imobil stabilite separat sunt indicate în diferite documente ce confirmă drepturile, înscrierea se efectuează conform acestor documente.

Instanța de apel a constatat, că dreptul de proprietate al lui Vasile Balan asupra construcțiilor cu numerele cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx, xxxxx din xxxxx a fost înscris în Registrul construcțiilor de către Biroul de Inventariere Tehnică or. Chișinău

(B.I.T. Chişinău) în temeiul certificatului nr. xxxxx și eliberat de către autoritatea administrației publice locale s.Ciorescu, mun. Chişinău.

Instanța de apel a menționat că, deoarece până la survenirea decesului, Vasile Balan nu și-a exercitat dreptul în vederea înregistrării în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile menționate, în temeiul certificatului nr. xxxxx, acest drept nu poate fi înregistrat pe numele persoanei, a cărei capacitate de folosință a încetat odată cu moartea. Or, potrivit art. 24 Cod civil capacitatea de a avea drepturi și obligații civile (capacitatea de folosință) a persoanei fizice apare în momentul nașterii și încetează odată cu moartea.

În continuare, instanța de apel a remarcat că, deoarece cererea și actele pentru înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile menționate nu poate fi depusă personal de către titularul de drept, la caz de către Vasile Balan, așa cum stabilește art. 26 din Legea cadastrului bunurilor imobile și p.19 din Instrucțiunea cu privire la înregistrarea bunurilor imobile și a drepturilor asupra lor, aprobată prin Ordinul Agenției Relații Funciare și Cadastru nr. 112 din 22 iunie 2005, lipsește temei legal pentru înregistrarea solicitată în Registrul bunurilor imobile.

Făcînd referire la art.16 alin.(1) și (2), art. 225 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, instanța de apel a conchis că Agenția Servicii Publice, în baza prevederilor art. 31 alin. (1) lit. b) din Legea cadastrului bunurilor imobile nr.1543-XIII din 25 februarie 1998, întemeiat a respins cererea depusă de Elena Balan privind înregistrarea dreptului de proprietate asupra bunului imobil cu numărul cadastral xxxx din xxxxx, pe motiv că cererea a fost înaintată de o persoană neautorizată.

La data de 19 mai 2021, Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu a depus recurs împotriva deciziei din 21 aprilie 2021 a Curții de Apel Chişinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, prin care să fie admisă acțiunea (f.d.102-104).

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerînd-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probele fiind apreciate eronat.

Recurenta a indicat motivele de drept și de fapt invocate în cererea de chemare în judecată și apel.

Suplimentar, recurenta a menționat că prin decizia din 09 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chişinău, a fost recunoscut pe numele său dreptul de proprietate asupra ½ cotă-parte din bunurile comune dobândite în timpul căsătoriei cu Vasile Balan, inclusiv asupra casei de locuit cu construcțiile accesorii și asupra terenului aferent cu suprafața de 0,1806 ha din xxxxx.

Prin urmare, recurenta a considerat că astfel, dispune de dreptul legal, ca întregul bun imobil să fie înregistrat cu drept de proprietate pe numele său.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chişinău a pronunțat decizia contestată la data de 21 aprilie 2021, fiind notificată recurentei Elenei Balan la data de 28 mai 2021 și reprezentantului acesteia,

avocatului Alexandr Russu la data de 20 mai 201, fapt confirmat prin avizele de recepție a scrisorilor recomandate, anexate la materialele cauzei (f.d. 99-100).

Astfel, recursul depus la data de 19 mai 2021, de către Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu, este în termen.

La data de 22 iunie 2021, în adresa intimațiilor Agenției Servicii Publice și Serviciului Cadastru Teritorial nr.1 a fost expediată copia recursului depus de Elena Balan, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței (f.d.107).

Prin referința depusă la data de 16 iulie 2021, Agenția Servicii Publice a relevat, că argumentele invocate în cererea de recurs nu sunt întemeiate și a solicitat să fie declarat inadmisibil recursul depus de Elena Balan (f.d.112-113).

La materialele cauzei nu se atestă date despre faptul recepționării de către Serviciul Cadastru Teritorial nr.1 a copiei recursului depus de Elena Balan.

Serviciul Cadastru Teritorial nr.1 nu și-a valorificat drepturile sale procedurale și nu a depus referință la recursul Elenei Balan.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Elena Balan, reprezentată de avocatul Alexandr Russu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nicolae Craiu

Nina Vascan